

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adroddiad ar weithredu cynigion Comisiwn y Gyfraith

Chwefror 2021

Cyflwynwyd i Senedd Cymru yn unol ag Adran 3C
Deddf Comisiynau'r Gyfraith 1965 fel y'i
mewnosodwyd gan Adran 25 Deddf Cymru 2014

Cynnwys

Cyflwyniad	2
Cwmpas yr adroddiad	3
Cynigion a roddwyd ar waith	4
Cynigion nad ydynt wedi'u rhoi ar waith eto	5
Cyfraith Cynllunio yng Nghymru	5
Cyfraith Etholiadol	5
Galluedd Meddyliol ac Amddifadu o Ryddid	6
Gwasanaethau Tacsis a Cherbydau Hurio Preifat.....	7
Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad	8
Terfynu Tenantiaethau oherwydd Diffyg Cydymffurfiaeth gan Denant a Gwneud i Dir Weithio: Hawddfrentiau, Cyfamodau a <i>Profits à Prendre</i>	8
Cyfraith Bywyd Gwylt.....	9
Prosiectau Presennol Comisiwn y Gyfraith a Phrosiectau yn y Dyfodol	11
Tribiwnlysoedd Datganoledig Cymru	11
Cerbydau Awtomatig	11
Diogelwch Tomenni Glo	11
Penderfyniadau i beidio â gweithredu	13

Cyflwyniad

Mae'n bleser gennyf gyflwyno'r adroddiad hwn sy'n ymwneud â gweithredu cynigion Comisiwn y Gyfraith gan Weinidogion Cymru. Dyma'r chweched adroddiad blynyddol i'w gyflwyno ar ôl pasio Deddf Cymru 2014. Mae'n ymwneud â'r cyfnod rhwng 15 Chwefror 2020 a 14 Chwefror 2021.

Mae Deddf Comisiynau'r Gyfraith 1965, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cymru 2014, yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyflwyno adroddiad i Senedd Cymru bob blwyddyn ynghylch i ba raddau y maent wedi rhoi cynigion Comisiwn y Gyfraith sy'n ymwneud â materion datganoledig yng Nghymru ar waith.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi diweddariadau ar y cynnydd a wnaed dros y 12 mis diwethaf o ran nifer o faterion y mae Comisiwn y Gyfraith wedi gwneud argymhellion yn eu cylch. Cyhoeddwyd ein hymateb terfynol manwl i "Cyfraith Cynllunio yng Nghymru – Adroddiad Terfynol" Comisiwn y Gyfraith. Roedd hwn yn dilyn ac yn ategu ein hymateb interim, ac yn nodi ein barn ar bob un o'r 192 o argymhellion a wnaed gan Gomisiwn y Gyfraith i symleiddio a chydgrynhoi'r ddeddfwriaeth ar bob agwedd ar y system gynllunio. Rydym wedi gwneud cynnydd da o ran gweithredu cynigion Comisiwn y Gyfraith mewn perthynas â diwygio etholiadol, galluedd meddyliol ac amddifadu o ryddid, gwasanaethau tacsis a cherbydau hurio preifat a chyfraith bywyd gwyllt.

Mae'r adroddiad hwn hefyd yn rhoi gwybodaeth ynghylch sut rydym yn ymgysylltu â Chomisiwn y Gyfraith ar ei brosiectau presennol a phrosiectau yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys gwaith pwysig ar ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â diogelwch tomenni glo, tribiwnlysoedd Cymru a cherbydau awtomatig.

Mae'r diweddariad hwn a'r cynnydd a nodwyd yn dangos y pwys y mae Llywodraeth Cymru yn ei roi ar gynigion Comisiwn y Gyfraith.

Mark Drakeford AS
Prif Weinidog Cymru

15 Chwefror 2021

Cwmpas yr adroddiad

1. Mae Adran 3C o Ddeddf Comisiynau'r Gyfraith 1965, fel y'i mewnosodwyd gan Adran 25 o Ddeddf Cymru 2014, yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyflwyno adroddiad i Senedd Cymru bob blwyddyn ynghylch i ba raddau y mae cynigion Comisiwn y Gyfraith wedi cael eu rhoi ar waith yn ystod y flwyddyn honno.
2. Dyma'r chweched adroddiad blynyddol i'w gyhoeddi gan Weinidogion Cymru o dan y Ddeddf. Mae'r adroddiad yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 15 Chwefror 2020 a 14 Chwefror 2021.
3. Fel y'i pennwyd gan y Ddeddf, mae'r adroddiad yn cwmpasu cynigion Comisiwn y Gyfraith sy'n ymwneud a materion datganoledig yng Nghymru sydd wedi cael eu rhoi ar waith yn ystod y flwyddyn, a chynigion sy'n ymwneud â materion datganoledig yng Nghymru nad ydynt wedi cael eu rhoi ar waith, gan gynnwys cynlluniau ar gyfer rhoi cynigion ar waith a phenderfyniadau i beidio â rhoi cynigion ar waith.
4. Mae'r adroddiad yn cwmpasu adroddiadau Comisiwn y Gyfraith (Cymru a Lloegr) i'r graddau y maent yn ymwneud â materion datganoledig yng Nghymru.

Cynigion a roddwyd ar waith

5. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi cwblhau'r gwaith o roi unrhyw gynigion gan Gomisiwn y Gyfraith ar waith yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn.

Cynigion nad ydynt wedi'u rhoi ar waith eto

Cyfraith Cynllunio yng Nghymru

6. Ym mis Tachwedd 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei hymateb terfynol manwl i “Cyfraith Cynllunio yng Nghymru – Adroddiad Terfynol” Comisiwn y Gyfraith. Mae'n dilyn ac yn ategu ymateb interim y Llywodraeth a gyhoeddwyd ym mis Mai 2019, drwy nodi barn Llywodraeth Cymru ar bob un o'r 192 o argymhellion a wnaed gan Gomisiwn y Gyfraith i symleiddio a chydgrynhoi'r ddeddfwriaeth ar bob agwedd ar y system gynllunio. Mae Llywodraeth Cymru wedi derbyn y rhan fwyaf o'r argymhellion.
7. Fel y nodwyd yn y ddau ymateb, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod pwysigrwydd cyflwyno Bil Cydgrynhoi Cynllunio er mwyn cydgrynhoi a symleiddio'r maes cyfreithiol pwysig hwn ac mae'n ymrwymedig i wneud hynny. Rhagwelir mai Bil o'r fath fydd y prif ddull o weithredu'r rhan fwyaf o'r argymhellion a dderbyniwyd.
8. O ystyried y buddiannau sylweddol i'r holl randdeiliaid a'r angen brys am gydgrynhoi fel y'i dangoswyd yn yr Adroddiad, bydd y gwaith bellach yn canolbwyntio ar baratoi'r Bil, gyda Chomisiwn y Gyfraith yn parhau i weithio gyda Llywodraeth Cymru. Drwy hynny, bydd y Bil yn gallu bod yn rhan bwysig o'r rhaglen ffurfiol i wella hygyrchedd cyfraith Cymru sy'n ofynnol o dan Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019, a fydd yn fater i'r Llywodraeth yn ystod tymor nesaf y Senedd.

Cyfraith Etholiadol

9. Fel rhan o'i 11eg Raglen o Ddiwygio'r Gyfraith, nod Comisiwn y Gyfraith oedd symleiddio'r fframwaith deddfwriaethol sy'n llywodraethu pob etholiad a refferendwm, a symleiddio a moderneiddio'r gyfraith sy'n llywodraethu'r ffordd y cynhelir etholiadau a refferenda. Cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith Cymru a Lloegr, ynghyd â Chomisiwn y Gyfraith yr Alban, eu hadroddiad terfynol ym mis Mawrth 2020.
10. Mae Llywodraeth Cymru wedi parhau â'r gwaith o roi ar waith y newidiadau a gyflwynwyd o dan Ddeddf Senedd ac Etholiadau (Cymru) 2020 ac etholiad Senedd 2021 fydd yr etholiad cyntaf i'w gynnal o dan yr etholfraint estynedig.
11. Mae argymhelliad Comisiwn y Gyfraith ynglŷn â chydgrynhoi cyfraith etholiadol wedi parhau i gael ei ystyried fel rhan o agenda diwygio etholiadol Llywodraeth Cymru ac i lywio rhaglenni gwaith yn y maes hwn yn y dyfodol.
12. Mae un o'r darnau o ddeddfwriaeth alluogi ar gyfer etholiadau'r Senedd, Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Cynrychiolaeth y Bobl) 2007,

wedi cael ei ddiwygio sawl gwaith. Mae Llywodraeth Cymru yn ymrwymedig i wneud y gyfraith yng Nghymru yn hygyrch a hawdd ei defnyddio ac felly mae gwaith yn yr arfaeth i ystyried adolygu'r Gorchymyn gyda'r nod o'i ddisodli gan Orchymyn newydd wedi'i gydgrynhoi.

13. Cytunodd y Senedd ar y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) ym mis Tachwedd 2020 a chafodd Gydsyniad Brenhinol ym mis Ionawr 2021. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn gwneud newidiadau i drefniadau etholiadol llywodraeth leol ac mae wedi cydgrynhoi rhai darpariaethau anghymhwys fel y maent yn ymwneud â Chymru yn Neddf Llywodraeth Leol 1972. Bwriedir i etholiadau llywodraeth leol gael eu cynnal yng Nghymru ym mis Mai 2022. O ystyried y newidiadau helaeth a gyflwynir gan y ddeddfwriaeth hon, cytunwyd y caiff y rheolau sy'n llywodraethu etholiadau prif gynghorau a chynghorau tref a chymuned yng Nghymru eu hail-lunio yn eu cyfanrwydd. Bydd hyn yn cydgrynhoi'r gyfraith bresennol, yn ymgorffori newidiadau diweddar a bydd yn arwain at ddau ddarn o ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu etholiadau lleol yng Nghymru.

Galluedd Meddyliol ac Amddifadu o Ryddid

14. Ym mis Ionawr 2021, cyhoeddodd Llywodraeth y DU Bapur Gwyn a oedd yn amlinellu cynigion i ddiwygio Deddf Iechyd Meddwl 1983. O ystyried bod y Ddeddf yn gymwys yng Nghymru a Lloegr, bydd angen i ganfyddiadau'r cynigion a nodwyd yn y Papur Gwyn hwn hefyd gael eu hystyried yn ofalus yng nghyd-destun y ffordd y mae'r Ddeddf yn gweithredu ar hyn o bryd ochr yn ochr â deddfwriaeth benodol, gwasanaethau iechyd meddwl a systemau yng Nghymru. Er mwyn gwneud hyn, byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau y bydd yr ymgynghoriad hwn hefyd yn helpu i lywio penderfyniadau polisi yng Nghymru.
15. Er y bydd ymatebion i'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn yn cael eu cyflwyno'n uniongyrchol i Lywodraeth y DU, caiff yr ymatebion eu rhannu â Llywodraeth Cymru hefyd. O ran materion a gadwyd yn ôl, caiff yr holl ymatebion o Gymru a Lloegr eu hystyried yn llawn gan Lywodraeth y DU. O ran materion datganoledig, bydd y ddwy Lywodraeth yn ystyried yr holl ymatebion ond ni chaiff adborth o Gymru ei gyfrif na'i drin ar wahân fel rhan o ymateb Llywodraeth y DU i'r ymgynghoriad.
16. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar y cynigion a amlinellwyd yn y Papur Gwyn wrth iddi ystyried y camau nesaf priodol i Gymru a datblygu ei hymateb ei hun i'r Adolygiad. Byddwn yn gwneud hyn mewn cydweithrediad agos â'n partneriaid iechyd meddwl yn y trydydd sector a phartneriaid statudol yn y maes.
17. Ym mis Mawrth 2017, cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith adroddiad a Bil drafft yn argymhell y dylid cyflwyno cynllun amgen yn lle'r trefniadau diogelu wrth amddifadu o ryddid. Cyflwynodd Llywodraeth y DU Fil i ddiwygio'r Ddeddf Galluedd Meddyliol yn ystod haf 2018, a gafodd Gydsyniad Brenhinol ar 16 Mai 2019. Er nad ydynt wedi'u henwi ar wyneb y Ddeddf,

cyfeirir at y trefniadau gweithdrefnol newydd ar gyfer awdurdodi gofal a thriniaeth sy'n gyfystyr ag amddifadu person o'i ryddid fel y Trefniadau Amddiffyn Rhyddid.

18. Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio'n agos gydag adrannau Llywodraeth y DU ar y mater pwnc hwn a gadwyd yn ôl er mwyn sicrhau bod yr is-ddeddfwriaeth a'r Cod Ymarfer ar gyfer gweithredu'r Trefniadau Amddiffyn Rhyddid yn adlewyrchu tirwedd ddeddfwriaethol a'r sector iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru yn gywir.
19. Ym mis Gorffennaf 2020, cadarnhaodd Llywodraeth y DU ei bod yn bwriadu rhoi'r Trefniadau Amddiffyn Rhyddid newydd ar waith ym mis Ebrill 2022 ac ymgynghori ar y rheoliadau drafft i Loegr a'r cod ymarfer drafft ar y Trefniadau Amddiffyn Rhyddid i Gymru a Lloegr yn ystod gwanwyn 2021. Er mwyn helpu i roi'r trefniadau ar waith yng Nghymru a chydymffurfio â'r dyddiad gweithredu arfaethedig, sef mis Ebrill 2022, bydd Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar y rheoliadau drafft i Gymru yn ystod gwanwyn 2021. Bydd y rheoliadau drafft hyn yn canolbwyntio ar fonitro a chyflwyno adroddiadau ar y trefniadau; pwy all gynnal asesiadau a gwneud penderfyniadau; Eiriolwyr Galluedd Meddyliol Annibynnol; a rôl Eiriolwyr Galluedd Meddyliol Cymeradwy a'r broses o'u penodi. Rydym hefyd yn bwriadu ymgynghori ar Strategaeth Gweithlu a Hyfforddiant drafft ar gyfer y Trefniadau Amddiffyn Rhyddid i Gymru. Cyn yr ymgynghoriad ffurfiol, mae swyddogion wedi sefydlu grwpiau rhanddeiliad traws-sector er mwyn llywio a chydgyhyrchu'r rheoliadau a'r codau ymarfer drafft.

Gwasanaethau Tacsis a Cherbydau Hurio Preifat

20. Cyfeiriodd adroddiad blynyddol Llywodraeth Cymru ar weithredu cynigion Comisiwn y Gyfraith ar gyfer 2019-20 at yr ymgynghoriad ar ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â thacsis a cherbydau hurio preifat. Mae'r adroddiad yn cyfeirio at yr ymgynghoriad a gynhaliwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2017. Ers hynny, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'r Papur Gwyn 'Gwella Trafnidiaeth Gyhoeddus' yn 2018. Canolbwyntiodd yr ymgynghoriad ar bedwar cynnig:

1. Creu Safonau Cenedlaethol i fynd i'r afael ag amrywiadau rhwng y 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru o ran safonau tacsis a cherbydau hurio preifat;
2. Estyn pwerau gorfodi i ganiatáu i swyddogion awdurdodau lleol gymryd camau gorfodi effeithiol yn erbyn unrhyw dacsic/cherbyd hurio preifat sy'n gweithredu yn eu hardal;
3. Pennu protocolau rhannu gwybodaeth effeithiol at ddibenion diogelu;
4. Y posibilrwydd o ailgyfeirio swyddogaethau trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat oddi wrth awdurdodau lleol tuag at Gyd-awdurdod Trafnidiaeth.

21. Yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn ystod gwanwyn 2019, tynnwyd sylw at yr amrywiaeth eang o safbwyntiau ymhlith rhanddeiliad ynglŷn â sut y

dylid gwella'r deddfwriaeth sy'n sail i'r ffordd y mae'r diwydiant tacsis a cherbydau hurio preifat yn gweithredu ac nid oedd y safbwyntiau a fynegwyd yn gyson drwy'r diwydiant cyfan. Roedd yn amlwg bod angen gwneud cryn dipyn o waith o hyd cyn cyflwyno deddfwriaeth sy'n mynd i'r afael â'r gwelliannau sydd eu hangen. Felly, cyhoeddodd y Prif Weinidog na fyddai darpariaethau ynglŷn â thacsis yn cael eu cynnwys yn y Bil trafndiaeth gyhoeddus arfaethedig¹ yn ystod y tymor Senedd hwn, er mwyn gweithio gyda'r diwydiant tacsis a cherbydau hurio preifat i ddatblygu cynigion deddfwriaethol i sicrhau bod rheoliadau ynglŷn â thacsis a cherbydau hurio preifat yn addas ar gyfer yr 21^{ain} ganrif.

22. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymgymryd â gwaith gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a'r awdurdodau lleol i ddatblygu nifer o atebion anneddfwriaethol i'w hystyried cyn newidiadau deddfwriaethol er mwyn mynd i'r afael â rhai o'r problemau sy'n gysylltiedig â'r trefniadau trwyddedu presennol. Caiff 'Canllaw ar Gysoni Trwyddedu Tacsis a Cherbydau Hurio Preifat' ei gyhoeddi cyn hir a bydd yn cynnwys nifer o argymhellion i awdurdodau lleol y gellir eu mabwysiadu ar sail wirfoddol er mwyn sicrhau dull mwy cyson o drwyddedu ledled Cymru.
23. Bydd penderfyniadau ar ddatblygu a chyflwyno Papur Gwyn a Bil yn ystod tymor nesaf y Senedd yn fater i'r Llywodraeth nesaf.

Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad

24. Croesawodd Llywodraeth Cymru yr adroddiadau terfynol a gyhoeddwyd gan Gomisiwn y Gyfraith ym mis Gorffennaf 2020 ar Ryddfrenio, yr Hawl i Reoli a Chyfunddaliad fel cam pwysig ymlaen tuag at ddiwygiadau mawr eu hangen. Unwaith y bydd y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol wedi cael cyfle i ystyried yr ymchwil sydd ar fin cael ei chyhoeddi i faint a chwmpas problemau o ran lesddaliadau yng Nghymru, bydd y Gweinidog yn nodi sut mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu mynd i'r afael â'r materion hynny a nodwyd yn ymateb Llywodraeth Cymru i argymhellion Comisiwn y Gyfraith.

Terfynu Tenantiaethau oherwydd Diffyg Cydymffurfiaeth gan Denant a Gwneud i Dir Weithio: Hawddfrentiau, Cyfamodau a *Profits à Prendre*

25. Ystyriodd y cyntaf o'r prosiectau hyn gan Gomisiwn y Gyfraith sut y gall landlord derfynu tenantiaeth am nad yw'r tenant wedi cydymffurfio â'i rwymedigaethau. Ystyriodd y prosiect arall y gyfraith gyffredinol sy'n llywodraethu Hawddfrentiau, Cyfamodau a *Profits à Prendre*. Argymhellodd adroddiad Comisiwn y Gyfraith ddiwygiadau i foderneiddio a symleiddio'r gyfraith sy'n sail i'r hawliau hyn, gan ei gwneud yn addas ar gyfer yr 21^{ain} ganrif a chyflwyno system gofrestru fodern. Datganodd Llywodraeth y DU yn y Papur Gwyn ar Dai a gyhoeddwyd ar 7 Chwefror 2017: "*The Government also intends to simplify the current restrictive*

¹ Yn dilyn hynny, tynnwyd y Bil Gwasanaethau Bysiau (Cymru) yn ôl o'r Senedd yn 2020 yn sgil yr angen i ailflaenoriaethu adnoddau mewn ymateb i bandemig COVID-19.

covenant regime by implementing the Law Commission's recommendations for reform and will publish a draft Bill for consultation as announced in the Queen's Speech". Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried adroddiadau wedi'u diweddarau Comisiwn y Gyfraith a Bil diwygiedig Llywodraeth y DU ar gyfraith eiddo yn ofalus a bydd hyn yn helpu i lywio camau gweithredu Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r opsiynau deddfwriaethol.

Cyfraith Bywyd Gwyllt

26. Fel rhan o'i 11eg Raglen o Ddiwygio'r Gyfraith, aeth Comisiwn y Gyfraith ati i ystyried y gyfraith a oedd yn ymwneud â gwarchod, rheoli, diogelu ac ymelwa ar fywyd gwyllt yng Nghymru a Lloegr. Cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith ei adroddiad cyntaf, *Wildlife Law: Control of Invasive Non-native Species* yn 2014, gan argymhell y dylid cyflwyno cytundebau rheoli a gorchmynion i orfodi perchenogion tir neu feddianwyr i ymgymryd â gweithrediadau rheoli neu ddifa. Rhoddwyd rhai o'r argymhellion hyn ar waith yn Neddf Seilwaith 2015.
27. Cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith ei adroddiad terfynol ar Gyfraith Bywyd Gwyllt yn 2015, gan gynnig un statud a fyddai'n dwyn ynghyd y rhan fwyaf o'r gyfraith sy'n ymwneud â bywyd gwyllt yn ogystal â gwneud cynigion penodol ar y ffordd fwyaf priodol o drosi cyfarwyddebau'r UE a deddfwriaeth gorfodi bywyd gwyllt, gan gynnwys troseddau a sancsiynau sifil ac apeliadau.
28. Ystyriodd Llywodraeth Cymru gynigion Comisiwn y Gyfraith yng nghydestun pasio Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 a chanlyniad referendwm yr UE ym mis Mehefin 2016. Yng ngoleuni'r naill a'r llall, penderfynodd Llywodraeth Cymru beidio â gweithredu argymhellion Comisiwn y Gyfraith ar y pryd, gan nodi, yn lle hynny, y câi'r adroddiad a'r Bil drafft eu defnyddio fel rhan o'r dystiolaeth ategol i lywio cyfleoedd deddfwriaethol yn y dyfodol i ddiogelu bywyd gwyllt yng Nghymru.
29. Dros y ddwy flynedd ddiwethaf, mae Llywodraeth Cymru wedi cymryd camau i droi'r rhan fwyaf o gyfraith yr UE yn gyfraith ddomestig a chadw a chywiro cyfraith ddomestig sy'n gweithredu rhwymedigaethau'r UE. Bydd hyn yn rhoi sylfaen gadarn wrth inni ystyried y ffordd ymlaen o ran cyfleoedd deddfwriaethol newydd i ddiogelu bywyd gwyllt yng Nghymru.
30. Yn ystod y cyfnod hwn, mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi cymryd camau sy'n gweithredu rhai o gynigion penodol Comisiwn y Gyfraith sy'n ymwneud â Rhywogaethau Estron Goresgynnol. Daeth Gorchymyn Rhywogaethau Goresgynnol Estron (Gorfodi a Thrwyddedu) 2019, a wnaed gan Is-ysgrifennydd Gwladol Seneddol Defra a Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, i rym ym mis Rhagfyr 2019. Mae hyn yn rhoi trefniadau gorfodi a thrwyddedu ar waith ar gyfer y rhywogaethau hynny a restrir fel Rhywogaethau Goresgynnol Estron sy'n achos pryder i'r Undeb o dan Reoliad yr UE 1143/2014. Yn debyg i gynigion trawsbynciol Comisiwn y Gyfraith, mae'r Gorchymyn yn darparu

ar gyfer sanctiynau troseddol a sifil, yn gosod cosbau sy'n gyson â chosbau tebyg a geir yn y ddeddfwriaeth ar fywyd gwylt sy'n bodoli eisoes, yn cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â throeddau gan gwmnïau a phartneriaethau, yn cyflwyno gofynion trwyddedu safonol ac yn gwneud newidiadau lle mae rhai darpariaethau cyfredol yn gorgyffwrdd â'r rheolaethau a nodwyd yn y Gorchymyn.

31. Yn yr adroddiad yn 2015, mynegodd Comisiwn y Gyfraith y farn y byddai rheoliadau ychwanegol sy'n rhagnodi sut y dylai maglau perthnasol gael eu gweithredu a'u harchwilio o fudd yn y dyfodol. Mae Papur Gwyn Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2020 yn cynnwys cynigion i gynnwys pwerau i wneud gorchymyn mewn perthynas â gwerthu a defnyddio maglau drwy gyflwyno Bil Amaethyddiaeth (Cymru) yn ystod chweched tymor y Senedd.

Prosiectau Presennol Comisiwn y Gyfraith a Phrosiectau yn y Dyfodol

Tribiwnlysoedd Datganoledig Cymru

32. Fel rhan o 13eg Raglen o Ddiwygio'r Gyfraith Comisiwn y Gyfraith, cytunodd y Comisiwn a Llywodraeth Cymru i ddechrau ar brosiect i Gymru yn unig ar y gyfraith sy'n ymwneud â thribiwnlysoedd datganoledig Cymru. Mae'r prosiect i Gymru yn unig gan Gomisiwn y Gyfraith wedi dechrau ac yn mynd rhagddo'n dda. Cafwyd sawl cyfarfod â rhanddeiliaid ac mae'r prosiect bellach wedi cyrraedd y cam ymgynghori. Bwriedir cyhoeddi adroddiad terfynol Comisiwn y Gyfraith yn hydref 2021.

Cerbydau Awtomatig

33. Ym mis Mawrth 2018, gofynnodd Canolfan Llywodraeth y DU ar gyfer Cerbydau Cysylltiedig ac Awtonomaidd i Gomisiwn y Gyfraith gynnal adolygiad pellgyrhaeddol o fframwaith rheoleiddio'r DU ar gyfer cerbydau awtomatig ar y ffyrdd. Mae Comisiwn y Gyfraith yn anelu at baratoi ei adroddiad terfynol, gan gynnwys argymhellion ar gyfer newidiadau deddfwriaethol, erbyn diwedd 2021.

34. Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu gwaith Comisiwn y Gyfraith ar y maes hollbwysig hwn ar gyfer cludo teithwyr yn y dyfodol. Mae ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar Strategaeth Drafnidiaeth Cymru yn amlinellu gweledigaeth ar gyfer gwella'r ffordd y caiff y rhwydwaith ffyrdd ei weithredu a'i gynnal a'i gadw, gan gynnwys drwy dechnoleg newydd. Bydd datblygiadau arloesol ym maes cludo teithwyr yn chwarae rôl fawr iawn o ran rheoli'r galw cynyddol a pharhau i wella diogelwch ar y ffyrdd a hefyd leihau ôl troed carbon Cymru a gwneud defnydd mwy effeithlon o'n seilwaith ar yr un pryd. Er mwyn gwneud hyn yn ddiogel, mae'n hollbwysig cael fframwaith cyfreithiol sy'n cydnabod y rôl newidiol y bydd technoleg yn ei chwarae o ran gyrru ac yn helpu pobl i ymddiried yn y defnydd a wneir ohoni.

Diogelwch Tomenni Glo

35. Yn sgil tirlithriad ar hen domen glo yn Tylorstown ym mis Chwefror 2020, dechreuodd Llywodraeth Cymru asesu'r ddeddfwriaeth sy'n sail i ddiogelwch tomenni glo. Canfu nad yw'r ddeddfwriaeth gyfredol yn ddigon cadarn nac yn addas at y diben i roi'r lefelau o reoli a goruchwylio sydd eu hangen i sicrhau diogelwch y cyhoedd.

36. Ym mis Hydref 2020, gwahoddodd Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig Gomisiwn y Gyfraith i gynnal adolygiad o ddeddfwriaeth diogelwch tomenni glo drwy ddefnyddio pwerau o dan Ddeddf Comisiynau'r Gyfraith 1965 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cymru 2014). Cytunodd Comisiwn y Gyfraith fod hyn yn ddarn pwysig o waith a

dechreuodd ar ei adolygiad o ddeddfwriaeth diogelwch tomenni glo ar 2 Tachwedd 2020. Disgwylir i'r adolygiad bara am 13-15 mis.

37. Bydd yr adolygiad yn gwerthuso'r ddeddfwriaeth gyfredol sy'n ymwneud â diogelwch tomenni glo gyda'r bwriad o nodi bylchau, anghysondebau a dulliau gweithredu anfuddiol neu anghyfredol. Gofynnwyd i'r Comisiwn nodi opsiynau ar gyfer modelau rheoleiddio amgen sy'n briodol i'w mabwysiadu yng Nghymru, ac ystyried y nodweddion sydd eu hangen i sicrhau bod unrhyw system a gynigir yn effeithiol a chynnig argymhellion i sicrhau system reoleiddio gadarn ac integredig sydd wedi'i phrawfesur at y dyfodol ac sy'n mabwysiadu dull unffurf o archwilio, cynnal a chadw a chadw cofnodion.
38. Disgwylir i Gomisiwn y Gyfraith ymgynghori â rhanddeiliaid yn ystod gwanwyn 2021 ac yna gyhoeddi ei adroddiad ar ddechrau 2022.

Penderfyniadau i beidio â gweithredu

39. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi gwneud unrhyw benderfyniadau i beidio â gweithredu ar adroddiad gan Gomisiwn y Gyfraith yn ystod y cyfnod adrodd hwn.